

Ročník XVIII

květen 2009

číslo 5

Matka

Viděl jsi někdy svou starou matku
ve chvíli, kdy ti odestýlá postel,
zastrukuje, napíná, urovnává a hladí
prostěradlo,
aby tam nebyla ani jedinká tlačící vráska?
Její dech, pohyb její ruky i dlaně
je tak láskyplný,
že jako minulý hasí dosud požár v Persepoli
a jako přítomný utišil už nějakou budoucí
bouři
na čínském nebo jiném dosud neznámém
moři...

Vladimír Holan

Foto: Michaela Znamenáčková

Úvodem

Neceníme si charakteru vlastního ani u druhých. Slováci nejsou chytřejší než my. Paní Ivetu Radičovou nevolili za prezidentku. I František Mikloško a někteří biskupové hlasovali pro Gašparoviče. Nejlepší ministr zahraničí České republiky pan Karel Schwarzenberg předčasně skončil. Škoda. Neonacisté a další extrémisté omezují život občanů; budeme muset proti nim demonstrovat. Politici se umějí jen naparovat v médiích. Sami ovšem často nejsme lepší než oni. Získávají-li bývalí komunističtí funkcionáři nebo bývalí veksláci obrovské majetky, jen pár lidí zakleje, ale má-li se v restitucích vrátit nějaký ukradený majetek šlechtě nebo církvi, zvedne se obrovská nevole. Nedáváme dobrý příklad dětem. Řadě z nich jsme nepředali ani úctu k práci druhých. Po staletí se Letohrad pyšnil krásou morového sloupu. Každou chvíli je ničen, teď někdo jednomu z andělů urazil ruku. O altánu v parku už ani nemluvíme.

Čtyřicet dnů jsme se připravovali na Velikonoce, dalších padesát dnů promýšlíme, co pro nás ukřížování a vzkříšení znamenají. S tak velkým přátelstvím se nikde jinde nepotkáme. /v

ZAPOMENUTÁ JMÉNA BOŽÍ

Jak rychle roste věda a technika! Leč – jak rychle roste hrubost a vulgarita! Mírnost, vlídnost, něžnost jsou vzácností. My křesťané však máme štěstí. Nás zušlechťuje Kristus. Jeho Duch zapůsobil na učedníky víc než jeho tělesná přítomnost. Proto musel odejít. Jeho Duch dává šlechetnost. Bůh nemá něhu, lásku a radost. On JE Něha, Láska, Radost! To jsou jména třetí božské Osoby. Tím vrcholí Bůh. Tím vrcholí křesťan. Vše dobré vrcholí radostí. „Vejdí v radost svého Pána!“ – uslyší věrný služebník. Letnice jsou svátkem radostí. Na počátku církve objal biskup po udělení svátosti Ducha birmovance a políbil ho. Později už to nešlo, a tak ho pohladil. Časem se v církvi na něhu zapomnělo a byl z toho políček. Kéž nám Duch vrátí, co nám chybí!

Jan Rybář

Můžeme hřešit myšlením?

Proč by Ježíš např. říkal:

Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: „Nezabíješ! Kdo by zabil, bude vydán soud.“ Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soud; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému peklu.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Nezcizoložíš.“ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci. Jestliže tě svádí tvé pravé oko, vyrvi je a odhoď pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla. A jestliže tě svádí tvá pravá ruka, utni ji a odhoď pryč, neboť je pro tebe lépe, aby zahynul jeden ze tvých údů, než aby celé tvé tělo bylo uvrženo do pekla.

Nebude-li vaše spravedlnost o mnoho přesahovat spravedlnost zákoníků a farizeů, jistě nevejdete do království nebeského.

/z 5. kapitoly Matoušova evangelia/

Když jsme si přivezli Jeremiáša z porodnice, náš pětiletý Tobiáš prohlásil: „Tak jsme bráchové Jonáš, Tobiáš, Eliáš a Jeremiáš, už nám chybí jen Mesiáš.“

Maruška Malá

JAK SI VYBRAT PARTNERA?

Soužití s nejbližšími je největším uměním. Manželství je nejtěsnějším vztahem. Naše společnost o něj ale mnoho nepečuje. Zedník se učí tři roky, k získání řidičského průkazu je třeba asi 80 hodin výuky, ale kdo a kde připravuje lidi do manželství?

Kolik jste viděli pěkných filmů o manželství? Já jeden. V mnoha filmech, jak se někdo zamiluje, už toho druhého táhne za roh. Kolik znáte manželství, o kterých byste řekli, takové manželství bych chtěl?

Před čtyřiceti lety se u nás rozvádělo každé čtvrté manželství. Dostaly se mi do rukou nějaké informace o velikém průzkumu obyvatel v USA ze 70. let. I tam byla tenkrát stejná rozvodovost. Někoho zajímala rozvodovost věřících lidí. V rubrice o věřících ale nebyla otázka: „Chodíte do kostela?“ (Do kostela chodí kdekdo. I ďábel je pravidelným návštěvníkem bohoslužeb a má tam svoje lidi). Ale otázka zněla: „Modlíte se denně? Čtete si denně Bibli?“ To znamená - konzultujete si svůj život s Bohem? I tito lidé se rozváděli, ale ne jedno ze čtyř manželství, nýbrž jedno ze čtyř tisíc.

Rozvodovost narůstala, před dvaceti lety jsem už snoubencům říkal: „Třetina manželských párů se rozpadne a druhá třetina manželství nestojí za mnoho, takové manželství bych vám nepřál. Pokud chcete mít dobré manželství, potřebujete si vybrat nadprůměrného partnera, sami být nadprůměrní a oba se nadprůměrně snažit v budování svého vztahu.“ Dnes už rozvodovost dosáhla 50% (a to statistika nepočítá ty, kteří spolu žili na hromádce a pak se rozešli).

Manželství je větším a hlubším vztahem než vztah rodičů a dětí. Proto vyžaduje větší úsilí než jaké věnují rodiče dětem. Vztah rodičů k dětem je nerovnoměrný (jako vztah Boha k nám). Manželství je ale rovnoměrným vztahem. Nemůže být „sociálním zařízením“. Nelze si vzít druhého ze soucitu. Nemyslete si, že druhého předěláte. Manželství se nepovede, pokud někdo upřednostňuje peníze, kariéru v zaměstnání, sport, kamarády nebo hospodu.

Partner je nejbližším bližním. Při svatbě slibujeme druhému: „Chci tě mít rád víc než tvoji rodiče“. To bývá vysoká laťka. Ale Ježíš nás zve ještě výš: „Chceš-li, naučím tě mít rád partnera jako já mám rád tebe“.

Podstatné je vybrat si dobrého partnera. Nejdůležitější je dobré srdce a charakter. Děvčata, nejděte pod svou cenu, potřebujete spolehlivého mužského, který je schopen se postarat o rodinu, drží slovo, zastane se své ženy a dětí, dokáže hájit svobodu ve společnosti a důstojnost člověka. Všimněte si, jak ten, který se vám líbí, jedná se svou maminkou a kolik času věnuje babičce. Kolik při-

spívá na domácnost vlastní rodiny nebo kolik doma pomáhá. Známladiky, kteří doma myjí nádoby, perou a žehlí - a to mají dům se zahradou a lesem - většinou to viděli u táty. Chlapi, neberte si ženu na parádu, ale do nepohody.

Vybírejte dobrou mámu, dobrého tátu pro své děti.

Psychologové říkají, že 63% lidí u nás nepřekročí úroveň 13letých dětí. Mají sice mozek v pořádku, jsou schopni zaměstnání, ale nejsou dospělí - nejsou odpovědní za sebe, za své jednání a za svá slova, natož aby přijali odpovědnost za druhého - nejsou schopni trvalého vztahu.

Ještě před sto lety vybírali partnera dětem rodiče, většinou otec. Nemuselo to být špatné, rodiče mají se soužitím zkušenosti. Jenže nám už to nefunguje. Já bych si nenechal vybrat manželku od táty, přestože jsem ho měl rád.

Foto: Daniel Bárta

Říkali nám, hlavně si vezmi někoho z kostela. Jenže pouze chodit do kostela nestačí. Najděte si hledajícího člověka ochotného stále budovat manželství. V čase známosti si máte porovnat, zda máte stejně srovnané životní hodnoty, na čem postavíte život, čemu budete dávat přednost a nakolik se budete věnovat dětem. Zkuste si, zda jste spolu schopni pracovat, domlouvat se a trávit volný čas.

Pro nás křesťany je samozřejmě důležitý vztah s Bohem. Křesťanský životní styl (křesťanská kultura) je velikou hodnotou. Neznám větší zdroj k životu. (Humanismus, lidská práva a demokracie jsou ovocem naší západní kultury, ale nejsou samotným zdrojem.) Dostalo se nám bytostného poznání: jsme chtěnými, přijatými a milovanými dětmi

božími. To mnoho lidí ještě neví a potřebují vidět - i na nás - že milovaný člověk „jinak roste“. Potkal jsem v životě mnoho smutných lidí, které tato „informace“ povzbudila k hledání smyslu života. Víte, že Ježíš říká: „Buďte světlem ve tmě, aby se alespoň někdo v náročných situacích zachoval dobře, buďte jako sůl, která dodává pokrmu chuť a brání hnilobě (sůl je nejstarším konzervačním prostředkem). Proto si máme brát člověka stejného životního stylu. Pokud by si hasič vzal manželku, která by jej nepodporovala nebo by se mu, když uslyší sirénu, pověšila na krk s brekem, že ho nepustí k ohni, takový hasič skončí.“

Je možné, že se seznámíte s někým, kdo se s křesťanstvím nesetkal. Zkuste s ním společně hledat odpovědi na základní otázky života. Uvidíte, zda hledá, utíká nebo si myslí, že všechno ví. Možná mu pomůžete objevit nabídku božského přátelství. Ale samo se nic neudělá. Nezačnete tím, že ho přivedete na bohoslužbu. Důležité otázky, včetně křesťanského způsobu života, je třeba si vyřítat s kýmkoliv i s „kostelovým“ člověkem. O každém z nás platí, pokud neobjevíme Boha jako přítele a nebudeme přátelství s Bohem pěstovat, náš vztah k Bohu nevydrží. Je to stejné jako ve vztahu mezi lidmi. Ke křesťanskému manželství nestačí, aby byli oba pokřtěni a měli svatbu v kostele. Křesťanské manželství nastává tehdy, když oba přijmou Ježíše za rodinného přítele, s kterým si konzultují své životní kroky.

Vybírejte si partnera moudře.

Chceme-li si koupit nový oblek většina z nás si vezme někoho s sebou, aby nám to okoukl.

Chcete-li, požádejte podobně Boha o pomoc, aby vám toho druhého překoukl. Rád to udělá. Požádejte jej, ať vám hodí „kládu do cesty“, když to nebude ten pravý.

Chcete vědět jak se to dělá? Přečtěte si ve Skutcích apoštolských, jak se apoštol Pavel vydal na druhou misijní cestu (Sk 15,36 - 16,10). Nechal si schválit cestu od Boha. Šli a šli, „ale Duch svatý jim zabránil zvěstovat Slovo v provincii Asii“. A „když se pokoušeli dostat do Bithynie, Duch Ježíšův jim to nedovolil ...“

Co může být tou kládou? Špatná charakterová vlastnost druhého nebo nepřekročitelná překážka. Manželství není schopen sobec, alkoholik, člověk závislý na rodičích nebo na čemkoliv, chorobný žárlivec a ten, kdo neumí přiznat chybu a omluvit se. Těžké to je s tím, kdo nemá smysl pro humor.

Ovšem dát na Boha víc než na sebe dokáže jen ten, který už má zkušenost, že mu Bůh nesmírně přeje.

Manželství není zaopatřovací zařízením. Nelze si vzít druhého ze soucitu. Také si nemyslete, že druhého předěláte.

Do svatby máte čas se rozmyslet. I před oltářem lze ještě říci: „Ne“. Taková jsou pravidla. Už se to stalo; potkal jsem více lidí, kteří

Pozoruhodnou německou spisovatelku paní Gudrun Pausewang někteří známe z besed v Letohradě. Narodila se r. 1929 v sousedním Mladkově, tenkrát německém. Její matka v květnu 1945 utíkala s šesti dětmi ze Sudet do Německa před Rudou armádou. (Tuto strastiplnou pouť popisuje v knize *Vzpomínám na Rozinkovou louku*.) V Německu vystudovala pedagogický institut a 16 let učila na německých školách v Jižní Americe. Od r. 1972 učila v Německu. Napsala knihy pro mládež, několik románů, zabývá se česko-německými vztahy a válečnou tematikou. Poctivě popisuje poměry v Mladkově, ve své rodině za války a před ní. S tak poctivým a otevřeným člověkem se u nás jen tak nesetkáváme. Otec paní Pausewang, učitel v Mladkově, zastával jiné politické názory než jeho žena, byl stoupencem Hitlera. Padl na východní frontě. Paní Gudrun v pětadesátí onemocněla rakovinou. Nevěděla, jako dlouho bude ještě žít, pro všechny případy napsala svému synovi knihu svých rad do života. Její český překlad „A ještě jsem ti chtěla říct ...“, právě vychází. Nabízíme vám ukázkou.

Gudrun Pausewang

později litovali, že před svatbou už neměli odvalu k rozjetí.

Ani těhotenství není důvodem k svatbě! Manželství neudrží ani deset dětí. (A dítěti máme dát život až se na něj manželé těší.) Všimněte si těch, kteří mají dobré manželství. Ptejte se jich na čem své manželství postavili, co pokládají za nejdůležitější. Máte-li dobré rodiče, vyberte si nevěstu podle maminky, ženicha podle táty. Kdo neměl štěstí s rodiči, ať hledá, co si má doplnit a v čem se má případně uzdravit. Znáám lidi, kteří neměli šťastné dětství, ale jsou dobrými partnery v manželství a dobrými rodiči. Ale opět platí: samo se nic neudělá. Láska není jen cit, ale vytrvalé úsilí být pro druhého, usilovat, aby druhému bylo se mnou dobře.

Využijte všeho, co je vám k pomoci, včetně manželských poraden.

Manželství může být krásné. Víte co řekl za války Winston Churchill Angličanům: „Nemohu vám slíbit nic jiného než pot, slzy a krev.“ Manželství není válka, krev se nesmí v manželství objevit, ale pěkné manželství vás bude stát pot a zřejmě i nějakou slzu. Nebojte se, Bůh přeje odvážným.

Ježíš v podobenství o stavbě mluví o náročném kameni v základech domu. Na něm můžeme postavit stavbu svého manželství. Začátek je důležitý. Přeji vám dobrý výběr i zdařilou stavbu, ve které se bude Vám a vašim dětem dobře žít. /v

Dokud budeš alespoň trochu moct, pomáhej ostatním. Příležitostí k tomu budeš mít dostatek.

Když se tvoje babička – ty víš, že byla válečnou vdovou – dočkala toho, že všech šest jejich dětí mělo ukončené vzdělání a ona je nemusela dál finančně podporovat, vzdala se své soukromé mateřské školy ve městě a nastěhovala se do zapadákova s dvěma stovkami obyvatel, kde doučovala od svých třiašedesátí do dvaosmdesátí let děti z vesnice, učila je hrát na flétnu, založila Orffův dětský orchestr, každé Vánoce s dětmi nacvičila živý betlém, organizovala akce pro seniory, prosadila stavbu dětského hřiště, pomáhala lidem z vesnice psát dopisy na úřady nebo vyplňovat formuláře, a když bylo potřeba, překládala dopisy z Francie nebo Anglie. Všechno pochopitelně gratis. Byly to pro ni šťastné roky. Lidé ve vesnici ji milovali.

Minulé léto jsme spolu byli ve Východním Frisku. Vzpomínáš si ještě na tu vesnici se šikmou kostelní věží? Šikmější než věž v Pise! Nechtěli jsme nejdřív věřit vlastním očím.

Vystoupili jsme nahoru, prohlédli si stavbu a dozvěděli se, že kostel, kterému hrozilo sesutí, nebyl po desetiletí používán. Před pár lety se ale dalo dohromady jedenáct zdatných důchodců, většinou bývalých řemeslníků, a ti si tu téměř ruinu vzali do parády. Kostel včetně věže pomocí sbírek a dotací solidně zrekonvovali, stavební úřad dílo posvětil a dnes je boží stánek právě díky šikmosti své věže místní atrakcí. Zdaleka sem přicházejí svatební páry, aby se v něm nechali oddat.

Jak jsme se dozvěděli, ani těchto jedenáct důchodců si za svou práci nenechalo zaplatit. Úspěch a uznání, kterého se jim dostalo, jim bylo dostatečnou odměnou.

Před pár lety měli důchodci možnost – možná to tak pořád ještě je – uplatnit své znalosti a pracovní zkušenosti v projektech pro potřebné třetího světa. Vzpomínám si na jeden pořad v televizi, který se touto iniciativou zabýval. Začínal záběry z agentury, která zprostředkovávala rozdělení úkolů, a pak ukázali staré inženýry, vědce, řemeslníky a odborníky na jejich pracovištích kdesi v Africe, Jižní Americe nebo Asii. Jak se zdálo, zvládli úžasné úkoly, které vyžadovaly jejich organizační schopnosti, jemnocit v jednání s domorodci, improvizací talent a především jejich profesní znalosti. Šlo mimo jiné o stavbu studny, stavbu mlékárny a její uvedení do provozu, zřízení zemědělského družstva, vyučení různých řemeslníků a výstavbu zdravotnického zařízení.

Senioři vyprávěli o svém každo-

denním životě, o ubytování, o spolupráci s domorodci. Jejich finanční odměna rozhodně nebyla atraktivní, ale většina z nich se k tomuto kroku neodhodlala z finančních důvodů. Všechny bez výjimky plnění úkolů těšilo a nelitovali, že tuto nabídku přijali. Tito lidé mezi šedesátí a skoro sedmdesátí lety – samozřejmě to byl výběr zdatných, zdravých jedinců – se cítili na místě, kde pracovali, potřební, zažívali pocity úspěchu, radovali se z toho, že jejich pracovní zkušenosti ještě najdou uplatnění. Jejich smlouvy byly uzavřeny většinou na dva až tři roky, ale mnozí z nich si je prodlužovali.

Bylo vidět, jak se v tričkách a sandálech potí v subtropickém klimatu, jak zaučují své pomocníky, kontrolují nákresy, sestavují stroje, jak umí přiložit ruku k dílu. Za mnohými z těchto pionýrů přijely i jejich manželky a dokázaly si mnohdy vyčerpávající pobyt v exotických krajích se svými partnery skutečně užít. Jejich ubytovny – malé bungalovy nebo jen jednoduché boudy – nebyly nikterak luxusně zařízeny, ale dalo se v nich žít. Po uplynutí smlouvy se lidé vraceli domů s pocitem, že to nebyl promarněný čas, nýbrž přínos nejen pro ně, ale i pro druhé.

V této souvislosti mě napadá ještě jeden starý soudce, který, ač už byl dlouhé roky důchodcem, se po znovusjednocení Německa rozhodl, že bude se svými odbornými zkušenostmi na přechodnou dobu pomáhat východním Němcům. Nastěhoval se do malého domku v zahrádkářské kolonii – nic lepšího nenašel – a začal znovu sloužit spravedlnosti. Umíš si představit, jaký na mě tento muž udělal dojem.

Pomáhat nemusí být synonymum pro strádání. Pomáhání může bavit, přinášet pocitu uspokojení a především dát životu nový smysl.

Jsou tisíce možností, jak můžeš – sám nebo s někým – druhým pomáhat. Vzpomeň si třeba na starého francouzského pastýře od Jeana Giona z knížky „Muž, který sázel stromy“. Každý den sázel v západních výběžcích francouzských Alp sto žaludů. Když mu přálo štěstí, ujalo se z každé stovky dvacet. Za několik let ale docílil toho, že se holé stráně zazelenaly, území, z nichž bylo vytěženo dřevo, se znovu zalesnila, do opuštěných vesnic se vrátili lidé a opět tu začala žít zvěť, kterou tu dlouhá léta nikdo nevidal. Setba na polích prospívala, protože mladé stromky udržely vláhu, která předtím po holých stráních stékala do údolí.

I u nás je už hodně takových holých míst. A až budeš starý, bude jich ještě víc. Naléhavě potřebují lidi, kteří je osadí stromky. A to nejen lesní dělníky zaměstnané ve správě lesů, ale lidi, kteří chtějí v přírodě dobrovolně a nezištně napravit škody, které na ní pácháme.

Užitečný druhým můžeš být dokonce i kdybys byl jednou odkázán na invalidní vozík. Slyšela jsem o jedné staré dámě, která na vozíku neúnavně plete deky pro dětské azylové zařízení v Jižní Americe. Umíš přece

V mládí jsme si cestou z kina povídali o filmu nebo mlčeli, byl-li to silný zážitek. Někdy jsme se k filmu vraceli v následujících dnech. Dívá-li se někdo v televizi na několik pořadů po sobě, bez náležitosti vnitřního ticha a zpracování, vše se mu slije.

Biblické události jsou silnými tématy, proto jim věnujeme pozornost, vracíme se k nim a vyžíváme jimi svůj vnitřní život.

Když mi kdysi děvče odpovědělo na můj dopis a nakonec napsalo „Tvoje Mařenka“, byl jsem šťastím bez sebe, ale ptal jsem se, jestli to „Tvoje“ myslí tak jako já. Pokaždé jsem se ptal, co je za slovy jejího dopisu. Tak čteme poezii, hledáme, co je za a pod textem. Podobně čtu biblické texty, jsou mně osobním vyznáním.

Škoda, že mně nikdo nikdy neřekl, že mám Bibli takto číst (ale možná by mně to stejně zůstalo jen v hlavě, jsem často natvrdlý).

Když táta nebo děda vypravovali něco ze svých zkušeností, stalo se to mým bohatstvím, součástí mé životní výbavy. Čtu-li příběhy o Abrahámovi, Mojžíšovi nebo Petrovi, beru je – konečně(!) - nejen jako velikou moudrost a důležitou informaci, ale jako zkušenost lidí, do jejichž rodiny smím patřit.

Uvítali jsme, že na Ježíšově jednání můžeme vidět, jak Bůh jedná s člověkem a jak si Bůh představuje pěkné jednání člověka.

Kdo chce vidět a má dobré srdce, žasne nad Ježíšovou spravedlností a jeho milosrdenstvím, nad jeho statečností a věrností člověku. Proto má Ježíšova pozemská cesta jedinečný význam pro naše jednání. Vidíme, jak se zachoval v nejrůznějších náročných situacích. Rádi bychom jednali podobně. Učíme se tomu. Ježíšova osobnost a jeho způsob jednání převyšuje nejen mého tátu a dědu a další milované předky, ale převyšuje i další nové členy naší rodiny: Abraháma, Mojžíše, Petra, Noemi, Rút, Marii a Magdalénu ... /v

také ještě plést? Ale nemusejí to být hned takhle velká díla. Každý den nabízí tolik příležitostí pro malou výpomoc: Soused si neví rady s vyplněním formuláře. Stařenka se dře s plnou nákupní taškou. Cizinec stojí bezradně u přepážky na jízdenky. Mladý muž u parkovacích hodin by potřeboval rozměnit na drobně. Jednej podle hesla: Jak bych si sám představoval vaši pomoc, pomohu i vám.

K čemu je to dobré? Posiluješ tím mezilidské vztahy. Ty možná budou muset na sklonku tvého života nahradit sociální síť našeho tržního hospodářství. To, co by tím mohlo vzniknout, chci nazvat spolulidstvím. To nám snad bude schopné přinést v těch skromnějších časech, které nás čekají, vřelost, kterou dnes v našem nadbytku a komfortu tolik postrádáme.

*(Autorské čtení z této knížky
a beseda s paní Gudrun Pausewang
bude v sobotu 13. června v 18.15 h.
na Kopečku.)*

Přelom hospodářské krize? Nevěřím v žádné přelomy samy od sebe. To, čemu jsme si zvykli říkat hospodářská krize, je jiné jméno pro mravní bídu. Mravní bída je příčina, hospodářský úpadek je následek. V naší zemi je mnoho lidí, kteří se domnívají, že hospodářský úpadek lze sanovat penězi. Hrozím se důsledku tohoto omylu. V postavení, v němž se nacházíme, nepotřebujeme žádných geniálních obrátů a kombinací. Potřebujeme mravní stanoviska k lidem, k práci a veřejnému majetku. Nepodporovat bankrotáře, nedělat dluhy, nevyhazovat hodnoty za nic, nevydírat pracující, dělat to, co nás pozvedlo z poválečné bídy, pracovat a šetřit a učinit práci a šetření výnosnější, žádoucí a čestnější než lenošení a mrhání. Máte pravdu, je třeba překonat krizi důvěry, technickými zásahy, finančními a úvěrovými ji však překonat nelze, důvěra je věc osobní a důvěru lze obnovit jen mravním hlediskem a osobním příkladem. *Tomáš Baťa v r. 1932*

PROKLETÍ MAJETKU

Určitá část majetku naší farnosti byla spočítána na 25 milionů Kč. Připočtu-li cenu kostelů a kulturních památek, lehko dojdou k 200 milionům. Jenže nic z toho nepřináší žádný výnos. Mimo vlastních sbírek nemáme žádné finanční zdroje, na vlastní činnost nedostáváme žádný příspěvek. Z čeho budeme udržovat kostely, které jsou bohatstvím této země a společnosti? Prispívá-li stát na opravu kulturní památky, musíme si mezi sebou vybrat 10% podíl. Toho v budoucnu nebudeme schopni, vymíráme.

Nadbytečný majetek se nám stává prokletím. Kněžím užívá čas na pastoraaci. Nemám dost času ani na nemocné, umírající, na pastoraaci, ani na sebe.

Až se veřejnost dozví ceny našich majetků, určité kruhy toho zneužijí.

Kdybychom získali restituice, pochybují, že bychom s nimi uměli hospodařit. Myslíte, že k tomu dostaneme hřivny od Boha?

Nebylo by řešením (ted' v hospodářské krizi), nabídnout státu restituice - jako při „milostivém létu“ - a zároveň státu odevzdat všechny kostely? (Zákony našeho státu neumožňují kostel darovat státu, ale třeba by se to dalo vyjednat.) Líbilo by se mi, aby se o kulturní památky stát staral - jako ve Francii. Zvlášť, když si stát ponechal ukradený majetek, z kterého se kostely udržovaly.

Nouzi přežijeme, nepřežijeme péči o nadbytečný majetek. *Václav Vacek*

Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku. Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. *(Mt 6,24.33)*

Přestože toky láskyplného citu (i peněz) směřují díky civilizaci stále víc k čtyřnohým miláčkům, ti dvounoží, kupodivu, také nepřicházejí zkrátka. Naléhavá potřeba vzájemné lásky muže a ženy je dána přírodou, která nás nabádá zachovat rod. Člověk ale, jako tvor nevyzpytatelný a od ostatních živých bytostí se v mnohém lišící, potřebuje tento cit i v mnoha životních fázích a situacích, kdy o zachování rodu zdaleka neběží. Konečně, že láska kvete v každém věku a jediná naše je radost, nám ve svých operách vzkazují už Čajkovskij a Smetana. I současná hudební vlnobití středních i jiných proudů jsou podobných hlášení plná.

Kamkoliv mě mé povolání dokumentaristy zaválo a kdekoliv a kdykoliv se téma vztahů muže a ženy otevřelo, ať to bylo za kamerou či před ní, jako by se pootevřela nebesa a vše začalo jiskřit. Kdykoliv jsem před svými studenty začal mluvit o hrůzách i krásách lásky, únava, nezáměr a nuda mizely, na rozjasněných tvářích se objevil tajemný úsměv a studnice otázek se zdála být bezedná. Dokonce i složitými problémy zaujatí vědci, jakož i bohorovnní manažeři, různí pragmatičtí cynici a uměnilznalí intelektuálové věnují často velkou část svých kapacit bolavým lapáliím svých soukromých vztahových problémů přesto, že se jinak o romantických, k sentimentalitě sklouzávajících aspektech milostných vztahů vyjadřují s despektem a pohrdáním. Taková slabost silných, jinak velmi solventních, takřka nesmrtelných mužů a žen, kdy před voláním divočiny kapitulují a touhou po něže zmožení škemrají o lásku stejně jako prostí venkovští trumberové, mě dojmá a je pro mě dokladem neoblomné moci přírody.

Zdalipak jsem se dozvěděl, říkám si, za svého dlouhého filmařského plahočení něco nového o vztazích mužů a žen? Často jsem před příběhy, které psal život, stál jako školák v údivu nad úžasnou krásou, ale i ukrutným trápením, které do životů lidí láska přinášela. Za mého dětství bývalo na nástěnných kuchařkách ve světnicích mých tet pečlivě vyšito: Milovat a milován býti je to nejkrásnější v našem žití. Obojího současně nám ale osud bohužel nedopřává tak bohatě, jak bychom si přáli. Je nemálo těch, kteří žijí dlouhá období života, aniž by je tento cit v jakémkoliv podobě navštívil. Od mládí jsem slýchal, že největší chudáci jsou ti, které nemá nikdo rád. Přišel jsem na to, že tomu tak není: ten, kdo nezištně lásku rozdává, ač nemilován, bývá šťastnější než ten, který přesto, že je zahrnován hlubokým citem, sám ho nemá na rozdávání.

Láska je dar a chtěním ji nezískáváme. V usilování o její zachování nejsme však úplně bezmocní. Lord Byron nad mým stolem mi stále připomíná: *Když ti, kdo se milovali, zapomenou na něžnost, zbývá smrti málo, co by jim vzala.*

Jan Špáta

Jací jsou homosexuálové? Dříve se o nich v takzvané slušné společnosti nemluvalo.

Co když naše dítě bude homosexuální?

Když se Ježíš setkal s člověkem, neptal se: jsi Žid, Samaritán, Říman, otrok nebo šlechtic, heterosexuál nebo homosexuál, kolikrát jsi ženatý nebo vdaná ...

Náhodou jsem narazil na rozhovor redaktorky Evy Hlinkovské s Liborem Šulou - kadeřníkem a moderátorem pořadu Nahá jsi krásná. Nic o tom pánovi nevím, jeho pořad v televizi jsem neviděl, ale jeho názory v rozhovoru mě zaujaly. Část rozhovoru přetiskujeme. Rád bych v Okénku otevřel solidní debatu o homosexualitě. Napište. /v

ČEŠKY O SEBE NEDBAJÍ

... Ženy nevěří, že jste gay.

To mi přijde strašně vtipný. Musím obhajovat, že jsem buzičnicka. Opravdu hodně lidí mi říká: „Já si stejně myslím, že jsi latentní heterák.“ A já říkám: „Jak, latentní heterák? Jsem prostě bukvička.“ - „Ne, ty já dobře znám. Ty nejsi...“ Pak přijde do salonu klientka, co si někde přečetla, že nejsem gay, a hned (napodobuje svůdný hlas): „Libčo...“ A já: „Nezkoušejte to na mě, holky.“ Víte, on tohle člověk hrát nemůže a hlavně vám to nikdo nezbaští. Já si spíš myslím, že mě lidi mají rádi, protože jsem takovej obyčejnej trouba.

Hoďně lidí asi stále věří, že lze gaye předit.

Asi jo. Já jsem bohudík spokojenej a nechci to měnit. Teď dokonce vyšly články o tom, že jsem gay-zrádce a že jsem zradil gay komunitu. Řekl jsem svůj názor na registrované partnerství a na adopce. Mám jen pocit, že svatba má být mezi mužem a ženou, je zbytečné dělat takové divadlo kolem registrovaného partnerství. Vždyť všechno kolem může být ošetřeno smluvně. Žiju v absolutně pevném vztahu, a nikdy nás nenapadlo, že bychom se registrovali. Okolí nás bere jako pár a vše funguje, jak má. A možná můžou být gayové úžasní rodiče, ale já poznal takové, kterým to není dáno. Já miluju děti, jsem výbornej strejda na plnej úvazek, ale nedokážu si představit tu odpovědnost, kterou výchova dítěte přináší.

Vy máte se svým přítelem Gabrielem

nějakou smlouvu?

Určitě, tyhle věci máme ošetřeny. To tak musí být. Před čtyřmi lety do mě narazila tramvaj, mohl jsem být mrtvej. Gabrielovi je přes padesát, je tu riziko infarktu... a tady v tý zemi se chudák rozčiluje. Mám o něho strach. ...

Jaký je stereotyp ohledně vzhledu gayů?

No gay je podle spousty lidí takovej ten holčíč typ. Podle mého názoru jsou obecně dvě skupiny gayů: Gayové,

kteří se za to nestydí, ale zároveň jsou pořád za chlapy. Ale mám pocit, že spousta lidí tady je z té druhé skupiny - že to dávají hodně najevo a jsou na to jako by hrdí. Ale člověk přece nemůže být hrdý na svou sexuální orientaci. Můžu být hrdý na to, že jsem dobrej člověk, že jsem něco dokázal. Spousta gayů to v tomhle přehání, a proto své okolí štvě. Mně není nic víc proti srsti než ty typy kluků, co to dávají na odív veřejně. Ale přijde mi hloupý, i když se líbá kluk s holkou.

Že se předvádějí se svou vášní?

Jo. To je hrozný. Důkaz lásky je třeba kytky, ale ne to, že někomu vrazím na lavičce jazyk do krku. Víte, my bojujeme o to, aby chom byli bráni většinou společností jako normální, ale jediný (důrazně), kdo dělá gay obchody, gay kina, gay shopping mally, gay kluby, jsme my.

Jaký největší mýtus panuje o gayích?

Mamka a taťka. Ale ono na tom bude trocha pravdy. Já to takhle doma nemám, my jsme dva chlapi a hotovo. Trošku mám strach, že ten obrázek gaye tady je opravdu malej růžovej chlapík, vykroucenej, kterej má kolem sebe jen další gaye. Což je kravina, většina mých kamarádů a kamarádek jsou hetero. Mám radost, že i díky mně se mění názor na gaye. Lidi třeba říkají: „Hele, gaye nesnáším, ale Libora mám rád.“ Například jsem přijel do Kyjova a paní prodavačka na tržnici, kde jsem si kupoval zeleninu, mi říkala: „Manžel vás, Libore, obdivuje, ale neměl vás rád.“ A já: „Jak, nás?“ A ona: „No přece vás, vždyť víte...“ ...

Já mám pocit, že ženy k sobě nemají sebeúctu.

Ano. Zažívám s nimi věci, které nejsou na obrazovce a nikdo je nevidí, protože by to byl bulvár a bylo by to hodně zlé. Rozum mi stojí nad tím, kolik holek je doma týraných psychicky, ony denně slyší: „Ty jsi hnusná, jsi tlustá, jsi zbytečná, už mě nezajímáš.“ Když jsem se třeba jednoho z manželů zeptal, jestli plánují děti, on řekl, že to riziko nepodstoupí. A já: „Jaké riziko? Zodpovědnost?“ A ten chlap mi řekl, že nechce podstoupit riziko, že by měl tak osklivé děti, jako má ženu.

Proč ženy zůstávají v takovém vztahu? Jejich přátelům nepříjde divné, že se k nim někdo takhle chová?

Myslím si, že jim chybí kamarádky, které nemají strach říct vlastní názor. Česká společnost je nastavená tak, že nikoho nezajímá, co se odehrává za dveřmi. Kdyby v Itálii, ve Španělsku chlap mlátil ženskou, soused automaticky zavolá policii.

Není to stále tak, že muž je pro spoustu žen bůh, bez kterého se neobejdou?

Určitě, já jsem feminista. I můj partner Gabriel. Nikdo si nemůže dovolit říct ženě, že na něco nemá, protože je ženská. To je špatně. Ženský, který tam mám já, znají jen jeden model: Mاما doma prala, uklízela, vařila... a ten její chlap jí sem tam nějakou flákl. To jim přijde normální. Není to normální.

V čem je problém?

Ti lidi spolu v párech málo mluví.

Myslíte si, že si za to ženy mohou tak trochu samy? Vždyť není normální nechat si líbit ponižování.

Myslím, že člověk ze sebe něco vyzařuje, a podle toho přitahuje ty druhé. Pokud je holka puřka, vždycky přitáhne dominantního člověka, který si na ní masiruje ego. Tihle chlapi si prostě nikdy nenajdou samostatnou ženskou. Každá oběť si zkrátka hledá svého vraha. Jenže pak člověk musí potkat někoho, kdo mu vysvětlí, že to takhle přece nemusí fungovat. Mám pocit, že žena v dnešní společnosti uvažuje tak, že si říká: „Nevydělám dost peněz, nezaplátím byt, nezaplátím dětem školu, potřebuju chlapa.“ Spousta z vás navíc ztratila tu mírnou dávku sobectví, nemá se ráda. Ke mně do salonu chodí spousta cizinců a já na nich miluju, že svým manželkám, které jsou doma s dítětem, dávají vždy jeden den v týdnu jen pro ně. A ona si může jít na masáž, ke kadeřníkovi. Český ženský to nemají, ti troubové to neudělají. Prostě ne. Z toho je mi smutno.

Kritizují muži vzhled žen více, než je zdrávo?

Ano, nemají žádné hranice. Všichni berou jako model Araby, kteří se prý hnusně chovají k ženám. Ale já nikdy neviděl Araba, který by ženě řekl, že je hnusná nebo tlustá. Nikdy. Když ty naše holky vyslechnou, co vyslechnou, nedivím se, že mají sebevědomí tam, kde ho mají. ...

Jaký je největší prohřešek českých žen?

Nestarají se o sebe. České ženy zkrátka hřeší na to, že jste celkově hezký. Je jedno, jestli jste tlustý, hubený, symetrický, nesymetrický, ale všechny jste hrozně hezký. Když jdu po ulici, můžu vidět holku s malejma prsama, velkým zadkem, velkým prsama, ale ta fyziognomie bude pořád pěkná. A holka se podívá do zrcadla, řekne: „OK, dneska je to dobrý.“ Stáhne vlasy do culíku a jde. To Italky ani Francouzky nemůžou, jsou zvyklé o sebe dbát. Vědí, že stačí propínací kašmírový svetřík, pod to nátělníček, hezká sukně a mokašiny a vypadá nádherně. Češka si vezme elastický džíný s výšivkou u zadku, se špatně postaveným kapsama, bílej pásek s kamínky, krátký tričko, vyvalí bříško a řekne: „Jsem tlustá.“ ...

Magazín Pátek LN, 24.4.2009

AKTUALITY

V orlickém kostele máme do 12. června výstavu **fotografií Jindřicha Štreita**, o velké výstavě fotografií čtete níže

Svátek sv. Jana Nepomuckého budeme slavit v pátek 15. května na Kopečku v 18 hod.

Poutní slavnost s Janem Nepomuckým na Kopečku slavíme 17. května v 9. a 10.15 h.

Beseda o misiích - v neděli 24. května 15 h. v Orlovně. Zúčastní se jí ředitel misijního díla P. Jiří Šlégr.

30. května pojedeme do České Třebové na **Celostátní Misijní den dětí**.

Romantický pořad Alfréda Strejčka a Štěpána Raka **Hoši od Bobří řeky** s posezením u ohně u myslivecké chaty v Bažantnici v pátek večer 12. června

ČERVNOVÉ POZVÁNÍ NA KOPEČEK

V sobotu 13. června bude celý den otevřena kaple sv. Jana a ambity na Kopečku.

Každou celou hodinu od 9. hod. nabízíme prohlídku areálu s výkladem o sv. Janu Nepomuckém a historii Kopečka.

V 17 h. začíná vernisáž velké výstavy **fotografií Jindřicha Štreita**.

V 18.15 h. začne **autorské čtení spisovatelky Gudrun Pausewang z knihy: „A ještě jsem ti chtěla říct ...“** (více čtete na str. 3)

Ve 20 h. vás zveme na **koncertní hold českému králi Karlu IV. Alfréda Strejčka a Štěpána Raka: „Vivat Carolus“**.

Den otevřených dveří ZUŠ

14.5. 15 – 18 h. - ZUŠ na zámku

Koncert skupiny Pranic

15.5. v 19 h. - evangelický kostel

Přednáška: Městská kronika

19.5. v 17 h. - knihovna

Linoryt – I. část

20.5. v 16 h. - MC Mozaika

Světový běh harmonie

21.5. v cca 10.30 h. - Václavské náměstí

Zuška v rytmu jazzu – Mr. Andrew Lee Davidson

21.5. v 17 h. - SC Nový Dvůr

Vystoupení písničkáře Slávka Janouška

21.5. v 19.30 h. - myslivecká chata v Bažantnici

Rybářské závody dětí

23.5. od 6 h. - rybník Mostiska

Pochod: Letohradským okolím

23. 5. start 8.30–10.30 h. na Václavském náměstí, restaurace Roland

Divadlo: Orgasmus bez předsudků

29.5. ve 20 h. - zámecká terasa

Divadlo: O Červené Karkulce

30.5. v 15 h. - ambity na Kopečku

Život Boží křtem přijali

19.4. Vilém Homolka
Nikola Krejsová

Lásku, úctu a věnost si slíbili

18.4. Tomáš Skalický
a Jitka Dudková

Ke vzkršení jsme vyprovodili

4.4. Františka Hrdinu 84 let
6.4. Stanislava Moravce 83 let
8.4. Jaroslava Kubička 76 let
14.4. Josefa Kuneše 87 let
24.4. Marii Holečkovou 86 let
27.4. Ludmilu Kotyzovou 81 let

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 15. DUBNA

1. Pan farář přečetl dopis pro biskupství o nemožnosti hospodaření s majetkem farností. Farní rada souhlasí s odesláním dopisu generálnímu vikáři a zveřejněním v Okénku. Dopis je uveden na str. 4.
2. Svatodušní vigílie bude v předvečer Svatodušních svátků v sobotu 13. června ve 21 h. Na Svatodušní svátky bude ekumenická bohoslužba v 17 h. v evangelickém kostele.
3. Naše farnost nemá chrámový sbor, zeptáme se sboru Familia cantorum, nakolik můžeme v budoucnu počítat s jejich zpíváním o velkých svátcích.
4. V kostele na Orlici vyzkoušíme, jak vysoký stupeň potřebujeme pod oltářem, aby všichni lépe viděli na oltář.
5. Se zpožděním děkujeme panu Pavlu Tlačovi za zbudování zábradlí u schodů orlického kostela. Omlouváme se.
4. Od 2.5. budou probíhat v Novém Městě nad Metují Akademické týdny - budou letos ve zkrácené formě už od 2. do 10. května. Program bude pestrý, pořadatelé ochotní a prostředí nádherné. Více na adr: <http://www.akademicketydny.info/index.php?id=program>
5. Hledáme pomocného kostelníka pro letohradský kostel. Na jednoho kostelníka je to příliš velká práce.
6. Příští FR se sejde 13.5. v 19 h. na faře.

Zapsala Marcela Náhliková

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem, kteří pomáhali připravit slavení našich největších svátků.

Kostelníky počínajíc až po ty, které připravily jídlo a obsluhovaly při společném snídání v Orlovně.

Děkujeme sboru Familia cantorum za krásný koncert při slavení jejich pětadvacetiletého trvání. Děkujeme za všechno krásné společné zpívání pro druhé.

„MYTÍ NOHOU“ V LETOHRADĚ

Ježíšova láska projevená až do krajnosti nás poznamenává. Mnoho lidí naplňuje Ježíšova slova: „Já, Pán a Mistr jsem vám umyl nohy, také vy máte jeden druhému umývat nohy“. Na Zelený čtvrtek jsme opět řadě lidí děkovali – jim osobně i zástupně těm, kteří slouží druhým podobně. Paní Janě Adamcové z charitní ošetrovatelské služby. Paní ošetrovatelce Marii Maříkové z Domu s ošetrovatelskou službou. Paní Anně Hubákové a paní Lídě Tomkové za péči o nemocné doma. Paní Tomkové jsme děkovali i za uklízení kostela.

Paní Zdeně Faltusové, za její ochotu a úsměv při prodávání v Alejce. Paní Jarmile Skalické za její velikou práci kostelnice a za krásné předčítání biblických textů při bohoslužbě. Paní katechetce Janě Skalické, která se věnuje dětem a slouží farnosti. Paní Janě Kalouskové za její práci pro farnost a péči o pana faráře. Paní Heleně Poláčkové za všechny dobré mámy a za muziku v kostele. Paní Marii Stejskalové za všechny, kdo v kostele krásně zpívají. Božence Novotné ml. za obětavou práci pro skauty. Panu Vlastimilu Faltusovi, který daroval ledvinu své paní. Panu Vladimíru Tomkovi za péči o seniory, nemocné a za pomoc kostelnickou. Panu Jiřímu Hubákově za práci pro členy Orla.

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme rodičům, kteří vedou děti k solidaritě s potřebnými a chudými. Ježíš pochválil šlechetné jednání vdovy, která z mála přispěla na potřebné, myslela na ty, kteří byli potřebnější než ona.

Dobře vychováváte děti, vedete-li je k solidaritě s chudými. Každý můžeme různými způsoby někomu pomáhat. Mít dobré srdce, je to nejcennější.

MISIJNÍ DEN DĚTÍ

V sobotu 30. května pojedeme do České Třebové na celostátní Misijní den dětí. Tato celostátní pouť bude vyvrcholením celoroční práce dětí pomáhajícím potřebným lidem v misiích. Setkání začíná v 10 hodin bohoslužbou v kostele sv. Jakuba. Na celé odpoledne je pro děti i dospělé v parku Javorka připraven bohatý program. (Soutěže inspirované prací misionářů z jednotlivých kontinentů, skákací hrad, projížďka na koni, koncerty). Podrobnosti jsou uvedené na plakátech. Součástí programu je i prodejní jarmark, který děti zásobily svými výrobky.

Veškerý výtěžek z prodeje občerstvení a z jarmarku půjde na misie. Svou účastí můžete přispět lidem, kteří se nemají tak dobře jako my a zároveň můžete svým dětem dát dárek ke Dnu dětí v podobě společně stráveného dne.

Součástí této akce jsou i besedy o misiích. U nás v Letohradě bude beseda 24.5. v Orlovně na Orlici a zúčastní se jí ředitel misijního díla P. Jiří Šlégr.

Mezinárodní hudební festival Letohrad

Stalo se již tradicí, že začátek června patří v Letohradě a okolí Mezinárodnímu hudebnímu festivalu. Letošní jubilejní 20. ročník nabízí celkem sedm festivalových koncertů a je pořádán pod záštitou hejtmána Pardubického kraje Mgr. Radko Martínka.

Hlavním lákadlem jistě bude především provedení opery **Prodaná nevěsta** od B. Smetany, které se uskuteční v **sobotu 6. června 2009 od 20 hodin na zámecké terase v Letohradě**. Představí se sólisté, sbor a orchestr Divadla F. X. Šaldy z Liberce. Provedení bude ozvučeno, opět bude zastřešeno pódium, které však bude oproti loňsku umístěno bočně k zámku a umožní tak divákům kvalitnější zážitek. Vstupenky na toto operní galapředstavení jsou v prodeji od 1. května 2009 v Informačním centru na Václavském náměstí v Letohradě (tel./fax: 465 622 092, e-mail: info@letohrad.eu). Pro úplnost uveďme, že prodej vstupenek na ostatní koncerty bude vždy až 45 min. před zahájením přímo na místě jednotlivých koncertů.

Z dalších zajímavých koncertů je třeba upozornit na koncert slovenského Duo Cordefiato (flétna a kytara) a nizozemského varhaníka Roba Waltmance (pátek 5. 6. 2009 ve 20 hod. v kostele Nanebevzetí P. Marie v Letohradě - Orlicí), komorní koncert sopranistky Gabriely Eibenové a varhaníka Adama Viktory v neděli 7. 6. v 15 hod. v kostele sv. Bartoloměje v Jablonném nad Orlicí. Stejný den večer (7. 6. v 19 hod.) vystoupí v kostele sv. Mikuláše v Dolní Dobrouči vynikající Kocianovo kvarteto a belgický flétnista Hans Georg Reinertz. Tento belgický umělec se pak další den - tedy v pondělí 8. června představí v 19 hodin v kostele sv. Filipa a Jakuba v Lukavici jako sólový varhaník.

Na další červnový víkend jsou pak připraveny další dva festivalové koncerty. V sobotu 13. 6. ve 20 hod. vystoupí v evangelickém kostele v Horní Čermné vynikající francouzský varhaník Olivier Deheister a jubilejní festival bude zakončen v neděli 14. června v 15 hodin koncertem nazvaným „Setkání žánrů“. Na tomto zajímavém koncertě se představí folkové Duo Ťuk a Komorní orchestr Univerzity Hradec Králové. Zajímavý repertoár koncertu bude navíc doplněn střídáním prostoru – koncert začne v kostele sv. Václava v Letohradě a na svoji druhou polovinu se přesune na letohradské zámecké nádvoří.

Jubilejní 20. ročník prestižního hudebního festivalu nabízí mnoho hudebních lahůdek. Proto si nenechte letošní ročník letohradského MHF rozhodně ujít! Bližší informace naleznete na www.mhf.letohrad.cz.
František Vaníček

Společnost F. V. HEKA Město Letohrad

a Kulturní centrum Letohrad

pod záštitou hejtmána Pardubického kraje Mgr. Radko Martínka, za finanční pomoci Pardubického kraje a Nadace Život umělce pořádá 20. ročník **Mezinárodního hudebního festivalu Letohrad 2009**

KONCERT V PŘEDVEČER ZAHÁJENÍ

Duo Cordefiato (SR): Ivica Encingerová – flétna, Miriam Brülllová – kytara,
Rob Waltmans (Nizozemí) – varhany
pátek 5.6. ve 20 h. - kostel na Orlicí
vstupné: 80 Kč, slevy 40 Kč

Slavnostní zahájení festivalu
předání cen města
předání ceny Grand Prix
sobota 6. června v 19,30 h.
– **zámecká terasa v Letohradě**

ZAHAJOVACÍ OPERNÍ GALAPŘEDSTAVENÍ

B. Smetana – opera PRODANÁ NEVĚSTA
scénické provedení, sólisté, sbor, balet
a orchestr Divadla F. X. Šaldy v Liberci
**sobota 6. června ve 20 h. – zámecká terasa
v Letohradě, vstupné: 160 Kč, slevy 80 Kč**

KOMORNÍ koncert

Gabriela Eibenová (ČR) – soprán,
Adam Viktora (ČR) – varhany
**neděle 7. června v 15 h. - kostel
v Jablonném n. Orl.**
vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč

KOMORNÍ koncert

Hans Georg Reinertz (Belgie) – flétna
Kociánovo kvarteto (ČR)
**neděle 7. června v 19 h. - kostel v Dolní
Dobrouči vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč**

VARHANNÍ koncert

Hans Georg Reinertz (Belgie) – varhany
pondělí 8.6. v 19 h. – kostel v Lukavici
vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč

VARHANNÍ KONCERT

Olivier Deheister (Francie) – varhany
**sobota 13.června ve 20 h. - evang. kostel
v Horní Čermné vstupné: 50 Kč, slevy 30 Kč**

ZÁVĚREČNÝ KONCERT

- Setkání žánrů

Duo Ťuk (ČR)

Komorní orchestr Univerzity Hradec Králové
neděle 14. června v 15 h.

1. část - kostel sv. Václava v Letohradě

2. část - zámecké arkády
vstupné: 80 Kč, slevy 40 Kč

Partnři: Město Jablonné nad Orlicí, Obec Dolní Dobrouč, Obec Lukavice, Římskokatolická farnost Letohrad, Farní sbor Českobratrská církev evangelická v Horní Čermné

DOPISY ČTENÁŘŮ

V dubnovém Okénku je článek pana Petra Pavlovského „Církev katolická a český národ“.

Neznám toho pána, možná je to moje chyba. Překvapilo mne ale, jak v několika řádcích zhodnotí vývoj a úlohu církve v Čechách. Jen na okraj bych chtěl poznamenat, že to, co píše o založení Orla, je nesmysl, protože je známo, co bylo podnětem k založení této organizace. Možná by bylo dobré, kdyby se někdo pokusil napsat krátký článek o vzniku Orla. To co píše pan Pavlovský, není podle mého soudu, slušně řečeno, objektivní. Přeji hezký den!
Milan Jurenka

Článek byl původně uveden slovy „Píší o nás“. Poslední korekturu jsem řídil na dálku z nemocnice a úvodní slova vypadla.

Děkujeme panu Milanu Jurenkovi za názor. Tak si představuji kritické čtení. Máme si dělat svůj názor, poměřovat si názory druhých s vlastními informacemi. Nikdo není neomylný – ani Matka Tereza (narážím na článek v minulém Okénku), táta i syn, představení i ti dole. Několik našich biskupů např. nabádalo ke zvolení V. Klause prezidentem. Každý se někdy mýlíme. Zítřka budu možná chytřejší než dnes. Chybu často nenapravím, vyřčené slovo nevezmu zpět, ale mám se ze svých chyb i z chyb druhých lidí poučit.
/v

Úhel pohledu - Řada lidí podepsala petici za uznání Velkého pátku státním svátkem.

Z diskuse o smyslu této snahy uvádíme názor religionisty Ivana Štampacha.

Vážená paní, pokládám za zhooubné, když státní autoritou prosazujeme křesťanské svátky. Deficit naší evangelizační práce má za nás řešit státní moc. To tu už v dějinách bylo a bylo toho dost. Petice je zcela nepřijatelná i proto, že žádný náboženský svátek není státním svátkem. Státními svátky jsou pouze svátky s přímým vztahem ke státním institucím. Stát je státem všech občanů, nejen té části křesťanů, která má Velký pátek jako zvláštní liturgický den. Je i státem Židů, kteří by mohli vyslovit přání, aby důležité židovské svátky byly státním svátkem, nebo dnem pracovního klidu. A je i státem nenáboženské většiny obyvatel. Ale mimo toto všechno mým hlavním důvodem je to, že tíže běžného pracovního dne je velmi vhodným připomenutím obsahu tohoto dne. Daleko spíše, než příjemný odpočinek okoušený u někoho i návštěvou kostela.

Děkuji Vám za zájem.
Ivan Štampach

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Jindřichu Štreitovi za půjčení jeho fotografií do orlického kostela. Pomáhají nám pochopit velikonoční nabídku na cestu k vnitřní svobodě.

Děkujeme panu Pavlu Taclovi za instalování výstavy fotografií pana Jindřicha Štreita.

Milá Jano,

posílám srdečný pozdrav. Přemýšlela jsem, co mám napsat o našem životě s Terezkou a vymýšlela a zavrhovala různé varianty. Nakonec jsem se rozhodla, že napíšu to, co mě přesně teď napadne a kdyby někdy v budoucnu nastala situace, že bychom mohli někomu prospět předáním našich více než bohatých zkušeností, jsme k dispozici.

Terezka si vybrala naši rodinu k příchodu na svět, když nám s manželem bylo skoro 43 let a synům 15 a 18 let. S dalším dítětem jsme tehdy vůbec nepočítali a byl to pro nás doslova šok. Manžel v té době uvažoval o tom, že opustí pohodlné zaměstnání a začne nejistý život soukromníka, já jsem začala intenzivně studovat jazyky a requalifikovat se na úplně jinou profesi, měla jsem dobré a výborně placené místo, synové byli na střední škole a měli jasnou představu o dalším studiu. Velmi jsem se těšila na to, že budou brzy samostatní a já volná. Rozhodování bylo bolestné, o to víc, že „oponent“ argumentovali i tím, že mám závažnou oční vadu a 12 dioptrií. Dítě jsem uhájila, během týdne odešla ze zaměstnání a postupně absolvovala řadu vyšetření, jejichž výsledkem bylo, že čekám zdravou dceru. Dcera se narodila v 27. týdnu těhotenství, zcela neschopná života. Přežila, ale s těžkými následky, o jejichž rozsahu jsme se dozvěděli velmi nešetrným způsobem, až když jí byl 1 rok. Neuro-

log nám tehdy sdělil mimo jiné, že bude těžce postižená fyzicky, mentálně, nikdy se nic nenaučí, pravděpodobně nebude vidět a dost nevybíravě nám dával najevo, proč si chceme v našem věku komplikovat život, když máme dvě zdravé děti.

My jsme do té doby žádné postižené dítě neviděli, nebyli jsme schopni sehnat příslušné informace, nebyla k dispozici literatura ani ucelený systém péče o takového jedince. Naše rodina začala fungovat tak, že manžel trávil celé dny v práci a já 24 hodin s Terezkou. Náročná péče, vyčerpávající cvičení, domácnost a další 2 děti. Vydržela jsem to další rok a půl a pak jsem těžce onemocněla. V té době bylo Terezce dva a půl roku, byla zcela bezmocná, nemluvila, jen ležela, sama si ani nehrála. Kluci pomáhali co jim síly stačily, domů si sehnali paní na výpomoc a doufali, že tu rakovinu přežiju. Přežila jsem, absolvovala veskeré léčení, následně těžké deprese, během té doby jsme začali stavět dům, zadlužili se, přestěhovali z Brna. Až tehdy mi došlo, že Terezka je pro naši rodinu požehnání a že ji vlastně potřebuji víc

já než ona mne. Kvůli ní jsme všechno zvládli a situace se obrátila k lepšímu. Přestala jsem její postižení považovat za tragédii, ale pouze za těžkost a ona se začala rychle měnit. Začala komunikovat, zlepšovat se fyzicky i duševně. Stala se z ní líbezná holčička, které by všichni snesli modré z nebe. Lékaři stále vynášeli svoje chmurné prognózy, ale v řadě věcí se mýlili a my jsme se naučili řídit se svým srdcem a svou intuicí a nenechávali jsme se názory odborníků už tolik deptat. Terezka přinášela do naší rodiny spoustu radosti už tím, že existovala. Učení čemukoli jí šlo strašně pomalu, ale o to větší radost jsme měli z každého maličkého pokroku.

Ze strany lékařů jsme žádnou pomoc necítili, pro ně byla situace jasná a pokrok neočekávali a také nám to dávali najevo. Někteří z nich to dělají dodnes.

Občas nás samozřejmě přepadne obava, co s ní bude až nám dojdou síly nebo až tady nebudeme. Také už víme, že vlastním úsilím zmůžeme jen něco a na zbytek nemáme vliv. Naučili jsme se ale žít víc v přítomnosti

Foto: ing. Jan Štefl

a důvěřovat, že další těžkosti zase nějak vyřešíme, až nastanou. Život nemáme snadný, ale máme ho bohatý, zajímavý a vlastně velmi šťastný a to vlastně hlavně kvůli té naší malé „teroristce“. Také se už nestydíme přijímat pomoc ostatních lidí. Zejména já si potřebuji občas odpočinout a už také umím o pomoc požádat. Zůstalo nám několik skvělých přátel, na které se můžeme spolehnout. Odpadli jen ti, o které ani vlastně není proč stát.

Mínulý týden mi říkala Nina, ať si už udělám konečně čas, ať můžeme jen na skok do Letohradu. Bylo by to hezké, ale zatím se to ani nerýsuje. Terezka už váží 40 kg a tak není snadné nechat ji někomu hlídat.

V květnu čekáme první vnuče, bude to kluk Jakub. Moc se těšíme! Na zahrádce nám rozkvétají takové ty barevné petrklíče, co se dají také koupit v květináči, tak to vypadá, že je květen za dvěma, tak už se snachou chystáme mrňavé oblečky.

Zdravím také Václava a mějte se moc hezky. Je už hodně pozdě v noci, tak se omlouvám za písmo a radši to po sobě nebudu čist.

Vzpomíná Eva

FAIR TRADE VÝROBKY

Jednou jsem náhodou v televizi zahlédla odpolední pořad pro děti – zdálo se mi, že to je nějaká postmoderní animovaná verze Sedmi statečných, kdy mexickým vesničánům pomáhá parta mládeže prorazit s výrobky na trhu proti místní mafii. Ovšem ukázalo se, že film má vzdělávací cíle – informovat o tom, co je **fair trade**. Nevím, jestli děti začnou v obchodě žadonit: „Mami, tuhle čokoládu nechci, kup mi fěrtrej!“, ale mezi ostatními reklamními masážemi je to něco, co nás aspoň nutí zamyslet se.

Fair Trade znamená spravedlivý obchod. Systém **Fair Trade** jako obchodní partnerství nákupních organizací a výrobců zaručuje spravedlivou odměnu výrobcům a pěstitelům zboží v chudých zemích. Cílem je zlepšit životní podmínky znevýhodněných malých výrobců a zemědělců v rámci udržitelného rozvoje a rozšiřovat povědomí o alternativních metodách světového obchodu. Značka **Fair Trade** potvrzuje, že zboží je nakupováno od prvovýrobců za lepší ceny, při jeho výrobě či pěstování není zneužívána dětská práce, používají se ochranné pomůcky, nejsou znevýhodňovány ženy či určité vrstvy společnosti, dodržuje se pracovní doba. Ceny nejsou stlačovány pod únosnou mez, k čemuž výrobce nutí dominantní obchodní organizace, výrobci mají garantované dlouhodobé smlouvy a někdy dostanou zaplacenou dopředu, takže se nemusí zadlužit. Můžou důstojně pracovat, žít a rozvíjet místní společenství. S **Fair Trade** máte jistotu, že byl dodržen například zákaz užívání zdraví škodlivých pesticidů. Navíc většina výrobků **Fair Trade** nese označení BIO. To znamená, že daný produkt byl vypěstován a zpracován v podmínkách ekologického zemědělství – přirozeného a moderního způsobu hospodaření s kladným vztahem a respektem k životnímu prostředí. Není to návrat na stromy, ale návrat ke zdravému rozumu a citlivému srdci. Ekologii podporují jednotliví prodejci i tým, že neprodávají zboží, které je dostupné z místních zdrojů (tj. v Česku se jako **Fair Trade** neprodává např. víno, med, bylinné čaje) a při dopravě se používají sdružené prostředky. Pokud je na výrobku značka **Fair Trade**, zaručuje, že výrobek pochází ze systému certifikované a kontrolované Fairtrade produkce. Kontrolu provádí nezávislá mezinárodní organizace Fairtrade Labeling Organizations International.

Chcete-li podpořit spravedlivý obchod a ochutnat kávu, čaje, čokolády, koření, nápoje nebo třeba třtinové cukry, budete mít možnost na Kopečkově pouti v obchůdku v průjezdu letohradské fary na Václavském náměstí.

Adéla Babková
(podle www.fair-bio.cz)

Piete Kuhrová (1902-1989), trávila dětství u své babičky v Schneidemühlu v Německu. Její matka vedla v Berlíně malou pěveckou školu a vyvádla svou dceru k tomu, aby si zapisovala do deníku události první světové války.

1.8.1914 Odedneška je Německo ve válce. Maminka mi poradila, abych si o válce psala deník; myslí si, že to pro mne bude zajímavé čtení, až vyrostu. To má dozajista pravdu. Až mi bude padesát nebo šedesát let, jistě mi bude připadat zvláštní, co jsem psala jako dítě. Ale bude to všechno pravda, neboť do deníku se nesmí psát lži.

30.8.1914 Dámy z babiččina spolku si zničehonic začaly stěžovat na Židy, říkají, že už nebudou chodit do židovských obchodů za nákupy.

Naším městem proudí celé kolony uprchlíků z východního Pruska. Mnozí z nich pláčejí. Někteří jsou ale docela tiší. Většinou jsou to matky s malými dětmi. Strkají si miminka pod velké šátky, do nichž jsou zabaleny, a dávají jim pít. Zadečky těch dětí jsou celé krvavé, neboť jejich matky nemají dost plen. Natrhali jsme stará prostěradla a košile a dali jim je, aby do nich děťátka balily. S Gretel si teď na dvoře hrajeme na to, že její stará celuloidová panenka je utečenecké dítě, které již nemá žádné pleny. Namalovala jí zadeček načerveno, aby to vypadalo jako opruzeniny.

4.9.1914 Pobíhaly jsme s babičkou po nádraží a rozdávaly chléb, kávu a polévku. Na nádraží se každý den spotřebuje zhruba 400 kg chleba, půl centu kávy, 100 litrů mléka a jeden cent tuku. Někdy během jediné hodiny dorazí do nádraží tři nebo čtyři vlaky s vojáky, z nichž v každém jich je 1500. A mezi nimi ještě jezdí plné vlaky uprchlíků a osobní vlaky, jež byly přestaveny na pojízdné nemocnice. Včera večer vyskočil z jednoho nemocničního vagonu jakýsi

Foto: Karel Klasna

zuřivý voják a strašlivě hlasitě ječel. Měl na sobě jen šedivou vlněnou košili, kolem krku identifikační štítek a na čáry potrháné vojenské kalhoty. Pobíhal sem a tam před pobočkou Červeného kříže, rval si vlasy a nejméně desetkrát udeřil hlavou do kovového sloupu osvětlení, ječe přitom: „Slyšel jsem je křičet! Nic takového jste nikdy neslyšeli! Slyšel jsem je křičet, oni tak vřeštěli!“ A potom sám s ústy široce dokořán, začal rvát: „Áááááá... ááááá... ááááá...“ dokud k němu nedoběhlo pár nemocničních zřízenců a pevně mu nesevěli ruce za zády. Řádně si obličej o lampu rozbil, takže mu v potůčcích crčela krev z čela. Také jsme se k nim rozběhly a babička se jich zděšeně zeptala: „Co se tomu mladíkovi stalo?“ „Zbláznil se,“ odpověděl jeden

ze zřízenců. „Zúčastnil se bojů v Mazursku a zcvokatěl z toho. Jinak je úplně v pořádku.“ „Nemačkejte mu ty ruce tolik,“ poručila jim babička, došla ke krvácejícímu vojákovu a jen jej pohladila po tváři. Voják zaúpěl: „Ach maminko, já je opravdu slyšel křičet!“ a zadíval se na babičku šílenými očima.

7.9.1914 Něco se stalo. Poprala jsem se s jedním hochem, neboť řekl Sibyle Lowenthalové, že je „židovská svině“ a že židé chtějí vydělávat na válce.

16.9.1914 Včera v noci jsem slyšela babičku plakat. Plakala tak moc, že z toho na mne padla veliká úzkost. Mladý nadporučík Schön je první z našich přátel, kterého zabil. Zabořila jsem hlavu hluboko do polštáře, aby babička neslyšela, jak pláču já.

2.11.1914 Není prázdná naděje, že by do Vánoc mohl být mír. Jinak by nás ve škole, když je řeč o Vánocích, pořád tolik nenutili nosit peníze do sbírek. Každý den nám opakují: „Každý feník pro vojáky.“ Babička říká, že jí těmi peněžními sbírkami přivedeme na mizinu.

25.4.1916 Dnes mám narozeniny, je mi už čtrnáct let! Pořád se nemohu rozhodnout, co je v této válce dobro a co zlo. Slavím všechna naše vítězství, ale jsem bez sebe smutkem nad padlými a raněnými vojáky. Včera jsem zaslechla, že kdesi v lesích je prý ukryta vojenská nemocnice, v níž se léčí vojáci, kterým ustřelili obličej. Musejí vypadat tak děsi-

vě, že obyčejní lidé by pohled na ně nesnesli. Takovéto věci mne přivádějí k zoufalství.

20.11.1916 Maminka s babičkou si často píší, protože mají obavy, že příští rok bratra Williho povolají. Několik chlapců od něho ze třídy již narukovalo.

25.12.1916 Maminka říká, že jsem jen kost a kůže. Za tu dobu, co válka trvá, ale zhubli úplně všichni. Willi má nohy jako čáp. Na obyčejný bochník se stojí fronty.

16.3.1917 V Rusku už nemají praskou rodinu. Byla vytvořena takzvaná prozatímní vláda. Ještě mi není patnáct let. Jak mám tedy vědět, zda by měli cara a jeho rodinu popraviti? Podle Ježíše by se nikdo popravit neměl. Určitě ne!

19.3.1917 Ve sklepě nám už zbývá jen pár

brambor. A až nám dojdou i ty, co pak?

17.7.1917 Moc těm řečem o revoluci a dělnické třídě nerozumím. Jen je mi pokaždé líto vojáků, raněných i těch, kteří musejí zemřít. Kolik milionů už to vlastně bylo? To nevím, nikdo to neví. Také koní postříleli spoustu, a chudáci psi se celí třesou, když rolníci zapráskají bičem.

20.8.1917 Milý deníku, musím ti sdělit něco, co mnou skutečně otřásl. Dnes večer za soumraku jsem se vrátila z procházky. Vyšla jsem po schodech do domu, otevřela dveře do haly a po špičkách jsem se odkradla do kuchyně, abych se v tajnosti podívala, zda nenaleznu nějaké jídlo. A tam jsem zastihla nějakou stařenku, která sedí na uhláku a pláče; seděla celá shrbená, hlavu měla položenou na kolenou a tvář si zakrývala rukama. Řídké šedivé vlasy měla sčesaný do hubeného drdůlku a vypadala tak beznadějně, tak nesmírně smutně, jako ty ženy utečenců z východního Pruska, které dříve jezdily Zeughausstrasse – byla ztělesněná neštěstí. Zprvu jsem ženu na uhláku nepoznávala. Ale náhle jsem si uvědomila, že je to babička. Úplně jsem ztuhla hrůzou... „Babičko, mohu si upéct pár brambor?“ zeptala jsem se. „Víš,“ odpověděla babička, „brambory už nám došly. Mám jen patku chleba a pár jablko.“ Řekla jsem, že to by bylo báječné, že na chléb a jablka mám ohromnou chuť... Nikdy za celičký život nezapomenu, jak tam babička seděla na tom uhláku...

Svatodušní úterý 1918 Jsem na návštěvě u Williho v leteckých kasárnách. Čekala jsem dlouho, ale nakonec bratr přišel. Jak ale vypadal? Byl tohle vůbec náš Willi? Tohle vytáhlé bledé stvoření v planďavé uniformě a zvarhánkovatých kalhotách, mohutných bagančatech a bláznivě vyhlížející helmě? Zůstala jsem na něho bez dechu zírat. A také mne naprosto vyděsilo, že se po mne ani nepodíval, jen se postavil před stůl, secvakl paty a zíral do vzduchoprázdná nade mnou. Byl jako mrtvola!

4.11.1918 Již brzy svůj válečný deník ukončím. Bude to poslední válečný deník, který v životě píš, protože již nikdy nesmí být žádná válka, nikdy... Zítřka vezmeme věnec na zajatecký hřbitov, neboť máme v zaměstnání volno. Gretel se mne ptala, zda bychom jej raději neměly vzít na hřbitov „našich hrdinů“. Já jsem ale pravila: „Ne, ti druzí nemají nikoho, kdo by jim věnec na hrob přinesl.“ Když jsme po dlouhé cestě došly na vojenský hřbitov, všechno tam bylo zcela k nepoznání. Už dlouho jsme na hřbitově nebyly – byl obrovský. Došly jsme až k plotu, a údivem jsme zkoprněly. Tolik křížů! Tolik mrtvých!

(Knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, 2008)

Zemřela jedna z našich věrných pražských Čtenářek. Dostali jsme dopis od její dcery:

Václave,

ve středu ráno zemřela naše maminka. Měla jsem možnost, čest jí držet za ruku. Dokonce většinu celé předešlé noci.

V těchto dnech prožíváme neobyčejný čas... Teď se cítím velmi zvláště „volná“... Myšlenky, kdy pojedou za maminkou, že jí aspoň zavolám, mám v podvědomí pořád, stačí zavadit pohledem o telefon v kuchyni, ze kterého jsem vždycky volala. Samozřejmě, že mi hned bleskne hlavou, že už volat nebudu, ani po tom sluchátku samozřejmě nestihnou sáhnout... To je jasné, ale něco, co máš pod kůží (spíš bych řekla vryto do srdce) se hned tak neztratí...

Pořád si říkám, že tak, jak je mi po mamince smutno, muselo být kdysi jí smutno po jejích rodičích a teď se s nimi mohla setkat. Stejně tak se svým manželem, naším tátou, se kterým byla přes 50 let... Tohle bych jí samozřejmě nikdy nechtěla odepřít, a tak si říkám, že jí vlastně člověk jakoby z toho připoutání k tomuhle světu, ve kterém jsme zůstali my všichni, musí pustit. A přát jí, že už jí opravdu nic netrápí, že se může teď se svými ostatními radovat. Do poslední chvíle, kdy s námi mluvila, svědčila o takové statečnosti, takové víře, tak nás nabádala, abychom drželi spolu, nehněvali se na sebe, měli se rádi, děkovali za dar víry, který jsme dostali, abychom si víru udrželi. Modlila se s námi, zpívala s námi, dokonce zvládla i druhý hlas v mnohých písničkách z kostela. Zpívala s námi dokonce i latinsky Salve Regina.

Omlouvala se nám, za všechno, co udělala ona špatně, nebo čeho se dopustili nedobrého společně s tátou v naší výchově, že to nemysleli špatně, že se nás snažili vychovat nejlépe, jak mohli a uměli.

Všem nám, svým dětem, jmenovitě požeňkala a rozloučila se s každým z nás. (Už na tu klávesnici pro slzy skoro nevidím...)

Při posledním požeňnutí byla shodou okolností i naše Veronika, takže přebírala výslovně požeňnutí pro všechny vnuky, vnučky a pravnuky a měla jim to předat. Také to postupně dělá. Dělal nám radost, kolik dospělých vnuků a vnuček se zapojilo do péče o babičku, jak všichni nasadili síly, neváhali tam trávit čas, který by mohli strávit jinak. Jsme rádi, že maminka mohla do posledního okamžiku zůstat ve svém pokoji, doslova ve své posteli a tam pokojně obklopena téměř všemi dětmi vydechnout opravdu naposled. Celých 11 dní jsme jí měli doma poté, co jsme jí na revers vzali domů z nemocnice. S velmi nemocným srdcem. Nechtěli jsme ale, aby jí do poslední chvíle trápili s nějakými vyšetřeními, nebo případnou resuscitací... Říkala nám, že to nemá ráda, když ležela v IKEMU, kde jsme také strávili noc z 26. na 27. února a vypadalo to, že už se odtamtud nedostane... Vypadala jako hromádka neštěstí, ale nesla to stejně statečně. Posílala nás domů, ať se vyspíme a odpo-

činem si.

V Ikemu byla ve finále jen jedinou noc, pak jí převezli do Krčské nemocnice, na internu. Naše výslovné přání bylo, aby měla nadstandardní pokoj, abychom nebyli omezeni návštěvními hodinami a jak se to vyvíjelo dál, to se nedá tady napsat. Naprosto neetický přístup, chování personálu naprosto nevhodné, pomoci se zvláště o víkendů nedovoláš, tak jsme se v neděli 1.3. při návštěvách rozhodli to skončit. ...

Všechno v nemocnici skončilo avizovanou stížností. Do té se ale pustím, až se mi bude aspoň trochu chtít.

Pak následovalo nádherné období, dá-li se to tak nazvat. Pro všechny sice bolestné, ale bohaté... Starali jsme se o maminku nepřetržitě, rozepisovali jsme si „služby“ podle hodin, podle toho, jak kdo mohl, vlastně nás vždy bylo tolik, že jsme mohli být u ní v pokoji vždy dva až tři..

Za to období 11 dnů, od reversu v nemocnici,

jsme se u ní 3 x všichni - myslím nás 6 dětí - sešli... Dvakrát se ale ještě vrátila do života, po třetí následovala neklidná noc možná plná vnitřního boje, to možná smíme usuzovat podle toho, o čem všem maminka asi do 5 ráno mluvila... Když jsme jí hladili a drželi za ruku, převlékali, přebalovali, dávali pít brčkem, zvedali, obraceli ... Maminka obdivovala, jaké máme horké ruce... Vůbec si neuvědomovala, že ona je již naprosto celá studená, protože jí selhávala postupně termoregulace.

Pak se na cca 3 hodiny navždy odmlčela, vnímali jsme jen její namáhavý dech. V 8:40 ráno se najednou dech změnil a netrvalo dlouho, maminka uprostřed 5 ze svých 6 dětí zemřela. Bratr Jan, který u ní byl ještě tu noc po půlnoci, dorazil, když už byla umytá, převlečená, se znaméním křížku vodou z Lurd na těle, na čele... Shodou okolností, jak je ten Pán Bůh opravdu šikovnej(!) a spravedlivej. Tenhle bratr byl jediný, kdo z nás všech byl u našeho tatínka, když umíral. Jako poslední doběhla k mamince po posledním výdechu tentokrát Lída, která byla zase tenkrát u táty po bratrovi nejrychleji u něho. Chápeš to? Úplně se obrátilo pořadí!

Psát a vyprávět by se dalo víc. Ještě je to velmi čerstvé a pořád ještě hodně bolestné.

Jsem ráda, že jsem Ti mohla napsat aspoň střípek z posledních dnů. Marta

NÁŠ ROZHOVOR

Pane Kaplane, jak dlouho jste kostelníkem a kdo vás o to požádal?

Přesně nevím, ale když jsem začínal, byl jsem ještě svobodný, asi dvaadvacetiletý.

Byl jsem u toho, když předešlý kostelník Maleček říkal páteru Šrajbrovi, že to už (z osobních důvodů) dělat nebude. A tak jsem poslechl tatínka a trochu možná i z donucení jsem souhlasil. Bylo to taky přirozené, od dětství jsem chodil ministrovat a to i na pohřby, které dřív byly dopoledne.

Jednou jsem šel ministrovat na pohřeb (to jsem chodil v Letohradě do měšťanky) a požádal jsem pana učitele o uvolnění. On mi řekl, ať si to stihnu o velké přestávce. Já jsem celou cestu ve sněhu utíkal. Vzpomínám, jak jsem pak u oltáře klečel udejchanej a zapocenej.

Co pro vás tato služba obnášela a co zajímavého jste zažil?

Znamená to, být o hodinu dříve v kostele a o hodinu později odcházet, aby to člověk stihl všechno nachystat, pak zase uklidit a zamknout.

Dříve se také hodně okušovalo. Bylo na to potřeba dřevěnné uhlí, které jsme si s manželkou sami doma dělali. („Zničila jsem si kvůli tomu robot“, říká paní Kaplanová.) Na to žhavé uhlí pak kněz dal kadidlo. Jednou mi z toho spadlo něco do oka a já musel k doktorovi. Tenkrát jsem zaplatil 10 korun (to se taky platilo) a za pohřeb bylo 20 korun.

Kdy se nejvíce okušovalo?

Hodně na pohřbech, kolem rakve a při výstavě Nejsvětější svátosti.

Pamatujete si, kterým kněžím jste sloužil?

Začínal jsem za P. Hubálka, pak v Šedivci působil P. Karel Šrajber a P. Jan Mokřý z Jablonného. Pak bylo období, kdy se vystrídalo více kněží, ale jen nakrátko a jejich jména bych těžko určil. Když už jsem měl větší děti, utkvěl mi v paměti P. Vrátný, který byl dost přísný a taky nimrod.

Dále zde zastupoval řeholník otec Pátek. Ten jednou zůstal u nás doma a chtěl se podívat, jak se zabíjí husa. Po službě zde odešel do domova důchodců v Červené Vodě. Potom to byl P. Tajchl a z Nekoře zastupující Bedřich Novák, na kterého mám vzpomínku: když jednou zaopatřoval paní Dolečkovou, podal jí tělo Kristovo, ona ho nezvládla přijmout, vyzvrátila ho a páter ho tedy přijal sám. Byl to pro něho i pro mne silný zážitek. Říkal, že v pústi nepije, ale tenkrát si vyjímečně štamprlíčku dal. Po něm v Šedivci působil P. František Karel, s ním jsem se ke konci setkal v nemocnici, já tam byl na operaci a on se už bohužel domů nevrátil. Je pochovaný na Orlici. Z Písečné jsem pak k nám vozil na mši svatou P. Ducháčka, který byl později přeložen do Letohradu. Po něm P. Vacek, P. Petr Stejskal a teď opět Václav Vacek. Z Nekoře tady kromě Petra Stejskala a dříve P. Bedřicha Nováka taky vypomáhal P. Nouza, P. Franc.

To vypomáhání kněží bylo po vzájemně

dohodě nebo to bylo složitější?

Za komunistů kněz jiné farnosti nemohl zde udělat mši svatou. Musel mít udělen tzv. státní souhlas od církevního tajemníka. Až po 89 roce tohle padlo.

Jak se stavěla k nadšení pro tuto službu vaše manželka?

Tu to bavilo víc než mě, protože má ráda kytky. S maminkou je chystaly, a dřív i samy uklízely kostel, čistily svícny. Dnes už se ženský domlouvají a je jich víc. („Já už s nimi nechodím, pomáhám jen dědoj s kostelníčkem“ – poznámka paní.)

Co dobrého a krásného vám kostelníčení přineslo?

Za komunistů jsme žili pořád tak napůl ve strachu. Když jsem vyslechl, co si kněží vyprávěli mezi sebou, cítil jsem, že je situace napjatá. Ale dostal jsem se do společnosti se vzácnými lidmi, s kterými bych si vůbec netroufal se přátelit. Obohatilo mě to o úplně jiné názory. Získal jsem od nich určitou důvěru, a proto i poznání o situaci, jaká je.

Hodně k nám kněží chodili na návštěvu a každý z nich byl jiný. Jeden hned nakoukl pod pokličky a řekl, že počká. Jindy zase přišel, že ho oloupily cikánky.

Poznal jsem, že každý kněz má dar něco jiného lidem dát. Zažili jsme s nimi spoustu hezkých chvil a mysleli na nás i v tom, když jsme něco potřebovali. Třeba mi pomohli brzy sehnat auto.

S tím autem jste pak vozil kněze?

Ano a také jsem s dětmi hodně jezdil po rytmičkových mších svatých. Ty cesty byly někdy dost dramatické, manželka se o nás dost nastrachovala. Vzpomínám, že otec Karel strašně rád se slabším vozem předjížděl silnější, to jsem kolikrát zažil. No, nedodržoval rychlost. Já ho honil i s dětma, abych dojel dobře, protože sem přesně nevěděl kam jedeme. Ale jednou P. Karel jel třicítkou – koukám proč, a voni před ním esembáci. To se přece bál předjíždět.

A nějaké nevýhody, chápali to u vás v práci?

Samozřejmě jsem musel říct, že jdu ráno do kostela, přijdu později a pak si všechno dodělám. Tím jsem na sebe upozornil. Pak jsem se musel podle toho chovat a nečinit žádné jiné nároky. Pracoval jsem v JZD. Kolikrát jsem přišel na pole a ostatní ještě nezačali.

Když jsou výhody, musí se o ně říct. Ty výhody od Pána Boha nejsou hned vidět, dokonce to vypadá momentálně nevýhodně.

A co dneska? Děláte kostelníka stále rád? Před nedávnem jste oslavil 80 let.

Někdy jsem časem dozrál a dělal jsem to moc rád. Ale teď už radost nemám, protože se na sebe nemůžu spolehnout. Když mám rýmu, tak nemůžu dýchat a jak se nedostanu ke kostelu s autem, tak to je velká starost. Bojím se zimy. Říkám P. Vackovi, ať udělá konkurz na nového kostelníka.

Já jsem na tom určitě neprodělal!

Děkuji za přijetí a za rozhovor. Jste bohatý a krásný člověk, bylo mi ctí.

Petra Kaplanová

RODINA

NOŽEM PROTI SOBĚ

Bylo mi jedenáct, když se od nás odstěhoval otec, kterého jsem moc milovala. Strašně mě to bolelo a nevěděla jsem, co s tou bolestí mám dělat. Potřebovala jsem pomoc, ale matka měla dost starostí sama se sebou. Jednou jsem z náhlého popudu vzala v kuchyni nůž a odnesla si ho do pokoje.

Seděla jsem na zemi, plakala a řezala se do ruky. Bolelo to, ale jak mi začala téct krev, jako by se uvolnil nějaký ventil a mně bylo najednou docela dobře. Od té doby jsem měla svou berličku, která mi pomáhala zvládnout všechno, co do té doby bylo příliš náročné. Teď mám pocit, že jsem v začarovaném kruhu a nevím, jak z toho ven. Moc se bojím, že jednou omylem říznu příliš hluboko anebo že mi to jednou bude jedno...

Sebeпоškozování bychom mohli definovat jako záměrné ubližování si, aniž by dotčený chtěl zemřít nebo si vážněji ublížit. Motivem není pokus o sebevraždu, ani snaha zapůsobit na ostatní. Naopak, většina lidí sebeпоškozování skrývá, stydí se za něj a své jizvy nenávidí.

UDĚLÁM COKOLI!

Většina lidí se bolesti vyhýbá a myšlenka, že by si ji sami dobrovolně působili, je velmi odpuzuje. Sáhne-li tedy někdo po této možnosti, je to zpravidla proto, že se cítí být úplně na dně a trpí silnou duševní trýzní, již se neumí zbavit. V tuto chvíli je fyzická bolest jedním z minima prostředků, jak přehlušit bolest duševní. Fyzickou bolest je možno vůlí ovládnout. Navíc v případě poranění lidský mozek vytváří endorfiny (hormony štěstí), čímž uleví v psychickém napětí a z dotčeného spadne úzkost a deprese.

K sebeпоškozování mají sklon děti staršího školního věku a v pubertě. Spouštěčem mohou být rodinné problémy (jako výše zmíněný odchod jednoho z rodičů), šikana, závažné problémy ve škole nebo nešťastná láska. Náchylnější jsou dívky. Dítě je v krizi a má pocit, že nemá nikoho, komu by se mohlo svěřit nebo kdo by mu pomohl, a že je na vše samo. Je ochotno udělat cokoli, aby se duševní bolesti zbavilo. K možnosti ublížit si ho často zavede náhoda nebo příklad vrstevníků.

Nejčastější způsoby sebeпоškozování jsou řezání se nožem, žiletkou, či rozbitým sklem nebo pálení se sirkami a oharky cigaret. V rámci dalšího ubližování pak často oběti nenechají rány zahojit, znovu je rozdráždí a rýpou do nich. Důsledkem jsou četné jizvy, ale může dojít i k infekci nebo k nezáměrnému závažnějšímu poškození, pokud

se dotčený poraní hlouběji, než zamýšlel. Jsou známé i případy nechtěných úmrtí.

Na této formě úniku ze zoufalství je nejnebezpečnější, že oběť si na toto snadné „řešení“ problémů zvykne a velmi brzy se stává závislostí. Bolest je součástí jejího života a na těle se objevuje stále více jizev i čerstvých ran. A jako u každé závislosti, začíná dotčeného pomalu pohlcovat a ovlivňovat veškeré jeho konání. Způsobuje obavy z prozrazení, stud a pocity viny, na které reaguje dalším ubližováním si. Postupně nepřemýšlí o ničem jiném než o možnostech poškozování a také, jak vše zakamuflovat před okolím. Tomu podřizuje i všechny ostatní aktivity, což přináší další komplikace. Jak z toho kruhu ven?

CO KDYŽ I VAŠE DÍTĚ?

Je s podivem, jak dlouho se dětem daří rány skrývat a rodiče chlácholiti věrohodnými vysvětleními. Dříve nebo později to ale pozorným rodičům dojde. Prvotní reakcí bývá šok a nepochopení. Jak může někdo ubližovat sám sobě? Vzápětí se dostávají i zlost, mimo jiné i proto, že nám potomek neřikal pravdu a pocity viny. Obviňování sebe („nedal jsem mu dost lásky“) ani potomka („dělá to, aby mi ublížil“) ale není na místě. Není pravda, že by důvodem sebeпоškozování byla snaha trápit či vydírat a ani s masochistickými sklony to nemívá mnoho společného.

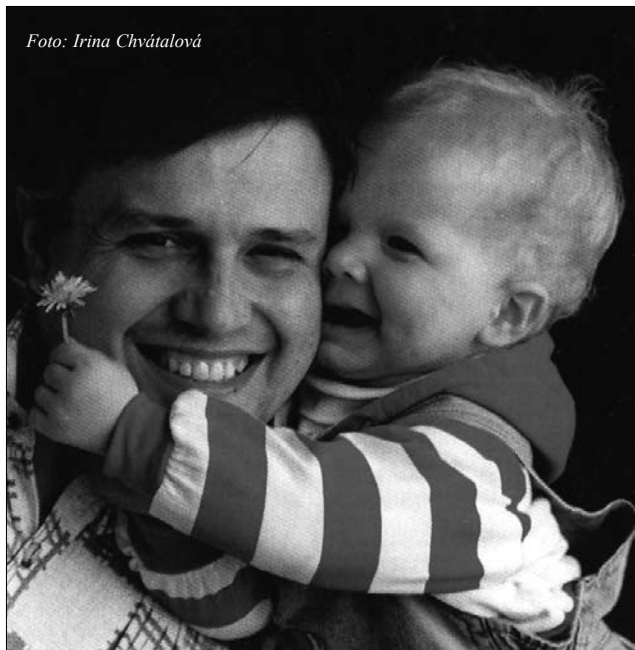
Nejlépeší, o co se v takovém případě můžete pokusit, je navodit mezi vámi vztah důvěry. Vyhněte se odsouzení nebo moralizování a seberte všechny síly na to, abyste potomka podpořili a ujistili ho, že ho neodsuzujete a stále máte rádi. Bude výborné, pokud se vám podaří ho přimět, aby s vámi o svém problému mluvil. Nelze toho ale dosáhnout nátlakem, citovým vydíráním nebo zesměšňováním. Zkuste zjistit, jak dlouho problém trvá a kdy začal. Upozorněte dítě na zdravotní rizika. Podaří-li se vám podchytit problém v začátcích, je možné, že zabráníte plnému rozjezdu závislosti. V pozdější fázi ale už pravděpodobně budete bezmocní a v tom případě je na místě obrátit se na odborníky. Můžete kontaktovat buďto dětského psychologa, nebo některé z krizových center. Vhodná terapie má velkou šanci na úspěch.

Mgr. Kateřina Lipinská Děti a my, 5/2008

Foto: Petr Yokurek

Foto: Irina Chvátalová

Všechno je, jak má být

Schovávám na dně kořenáče rozpustný smích a špetku pláče. Až dojdou, půjdu do sekáče zase je doplnit.

Ten smích i pláč jsou už jen zvuky, vždyť kupuju je bez záruky. Co byste chtěli – z druhé ruky? Všechno je, jak má být.

K čemu je moře, plné soli?

Ve větru, v cestě mezi poli číhá zas láska – a ta bolí.

Těžko dát na pocit.

Upřímný zájem blýská zlatě z úsměvu hlavy na plakátě.

V takové chvíli napadá tě: všechno je, jak má být.

Jak poznat světce, a jak krysu, kdo má recht, kdo je mimo mísu - z barevných stránek časopisů nechám se poučit.

Opřená o hrud' šťastných Jimů, říkávám Kristu nešťastnému: nemám tu horko, ani zimu! Všechno je, jak má být.

Sem tam se někdo zbaví léků,

přeleze horu, zdolá řeku - pak zastřelen je na útěku.

Proč nechutnal mu klid?

Přes týden práce v potu tváře.

V sobotu havaj samotáře.

V neděli křičím do polštáře:

všechno je, jak má být.

Michal Horáček

PĚT ROZDÍLŮ A KAČENA

Některé rozdíly mezi muži a ženami, odpozorované ze života:

1. Dívka kaluž obejde. Kluk neprojde jejím středem, ale s rozběhem skočí do středu kaluže a nadšeně pronese: „To to krásně stříká!“

2. Rekord v nošení jednoho čistého trička:
dívka – 5 dní
kluk – 5 hodin

3. Po týdenním pobytu bratra v nemocnici ho přivítá:

dívka objetím, pusinkou, hlazením a slovy: „Ty chudáčku!“

kluk se na něj vrhne řka:

„Já mám takovou radost, že se bratr vrátil, že se s ním musím poprat!“

4. Kluk nosí všechno, co na něj navěsíte (do určitého věku). Děvče někdy ve dvou třech letech pravidlo: „Mamko, já už nechci nosit to záplatované pyžamko po bratrech!“

„Ale v záplatovaném pyžamku vypadáš velice roztomile,“ namítne matka.

„To je jedno. Kdy už mně konečně koupíš normální pyžamo?“

5. Žena vychovaná v rodině s převahou žen považuje darované trenky od tchyně za urážku svého chotě a vrchol nevkusu.

Žena vychovaná v rodině s převahou mužů považuje pánské trenky za praktický, vhodný a nanejvýš užitečný dárek.

Tak to jsou některé nepodstatné, nedůležité a celkem nezajímavé rozdíly. A co mají obě pohlaví společného? V naší rodině to je kačena na dálkáč. To bylo tak: třináctiletý, brouzdající na netu, přišel na skvělý nápad, co koupit sestře ke čtvrtým narozeninám. Kačenku na dálkové ovládání! „Myslíš, že by se jí to líbilo?“ zapochybuje matka. „No jasně, uvidíš!“ odvětil synek a do týdne byla kačena doma. Nemohl se dočkat, až sestra dárek dostane, aby ji mohl vyzkoušet. A když nadešel ten den, dívka na kachnu pohlédla docela lhostejně, zato kluk ji čapnul a už byl slyšet zvuk tekoucí vody. Opravdu plavala – doleva, doprava, dopředu, dozadu, cachtala nohama, mávala křídly a její vrčení dohnalo obdarovanou dívku až k pláči a útěku z koupelny. A když matka dívku utěšila a šla se podívat po synkovi, naskytl se jí tento obraz: hoch naložený ve vaně, do které se už sotva vejde, s přešťastným úsměvem a planoucíma očkami třímá v ruce dálkový ovladač a jezdí si ve vodě s kačenkou... Nu, a když tam tak tu žlutou holku z kvalitního plastu vidím, musím si s ní občas zajezdit taky... /M

MEDIÁŘ JOSEFA BERÁNKA

Čistý výnos z budov a pozemků, které církev po roce 1948 nemohly realizovat, činí 168 miliard, zmínily se Hospodářské noviny. Spočítali to experti Národohospodářské fakulty VŠE pro parlamentní komisi a ukázalo se, že dříve ujednané vyrovnání ve výši 83 miliard je ze strany církve docela velkorysé. Jak na to komise poslanců zareagovala? Ještě si nechá čísla přepočítat renomovanou poradenskou firmou. A pokud i ona dojde k obdobné cifře? Co pak? Pomůže pan prezident?

Není snadné hledat spravedlnost a přitom se zavděčit masám. ... Univerzum 4/2008

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 10.5.	5. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 9,26-31
8.45 h. Mistrovice	Ž 22
10.15 h. Orlice	1 J 3,18-24 Jan 15,1-8
sobota 16.5.	19 h. Mistrovice
neděle 17.5.	6. velikonoční
na Kopečku pouť se sv. Janem Nepomuckým	
7.15 h. Letohrad	Sk 10,25-48
9.00 h. Kopeček	Ž 98
10.15 h. Kopeček	1 J 4,7-10 Jan 15,9-17

Čtvrtek Slavnost Nanebevstoupení Páně
7.30 h. Letohrad
19.00 h. Orlice

sobota 23.5.	19 h. Lukavice
neděle 24.5.	7. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 1,15-26
8.45 h. Mistrovice	Ž 103
10.15 h. Orlice	1 J 4,11-16
11.45 h. Červená	Jan 17,11-19

sobota 30.5. 19 h. Mistrovice
svatodušní vigilie 21 h. Letohrad
neděle 31.5. **SLAVNOST SESLÁNÍ
DUCHA SVATÉHO**

7.15 h. Letohrad	Sk 2,1-11
8.45 h. Lukavice	Ž 104
10.15 h. Orlice	Gal 5,16-25 J 15,26-27; 16,12-15

17.00 h. ekum. bohoslužba – evangel. kostel

sobota 6.6. 19 h. Lukavice
neděle 7.6. **SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE**

7.15 h. Letohrad	Ex 19,2-6a Ž 100
8.45 h. Mistrovice	Řím 5,6-11
10.15 h. Orlice	Mt 9,36 - 10,8
11.45 h. Červená	

– poutní slavnost

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741